

Nr 122.

Av herr Nilson i Spånstad m. fl. angående utredning om viss lagstiftning till främjande av egnahemsverksamheten.

Enligt uttalanden i propositionen med förslag till ny egnahemslagstiftning vid 1939 års riksdag skulle den egnahemslagstiftning, som då tillkom, främst syfta till att i möjligaste mån göra de mindre jordbruken fullständiga, och olika vägar anvisades i detta syfte.

En av vägarna var att köp av tillskottsjord till ofullständiga jordbruk på allt sätt skulle underlättas, där tillskottsjord fanns att få. Under de år, som gått efter det egnahemsreformen trätt i kraft, har det emellertid visat sig vara vida besvärligare än man kunde tro att förvärva tillskottsjord till de mindre jordbruk, vilkas ägare voro intresserade av att köpa och där det fanns jordägare villiga att sälja. Ett av de största hindren bestod däri, att det vid försäljning av ett mindre område är förenat med betydande kostnader och avsevärda besvär att få ett fransålt område avstyckat och frigjort från graverande inteckningar. Är den säljande fastigheten högt in-tecknad kan dessutom den svårigheten uppkomma att köpeskillingslikviden skall fördelas mellan olika in-teckningsinnehavare, som kanske ha olika uppfattning om de köpeskillingsbelopp var och en skall erhålla vid försäljningen. Dessa svårigheter ha många gånger lett till att preliminärt beslutade överlåtelser av tillskottsjord till ofullständiga jordbruk inte kommit att fullföljas. Inför de besvär och kostnader en försäljning medför vill som regel inte säljaren vara med längre, och så strandar det hela till men för köparen, och ett jordbruk, som har möjlighet att ge brukaren en tryggad utkomst, kan inte komma till.

Då det givetvis är ett allmänt intresse att undanröja alla hinder för en genom frivilliga överenskommelser möjlig utökning av ofullständiga jordbruk gäller det att undersöka, vilka möjligheter som finnas att undanröja de i detta fall hindrande svårigheterna. Då det främst är fråga om att med minsta besvär för parterna frigöra det till avstyckning från den säljande fastigheten avsedda området från in-teckningar och ev. fördela köpeskillingen mellan in-teckningsinnehavarna, synes det vara av intresse att pröva om en sådan åtgärd kan komma i fråga genom redan verk samma offentliga myndigheters försorg. En instans, som redan sedan många år företager åtgärder av denna innebörd, är det lantmäterisammanträde, där lantmätare med biträde av gode män företar förrättning enligt ensittarlagen. Sker friköp av fastighet enligt ensittarlagen verkställes avstyckning, relax

och fördelning av köpeskilling utan att köpare åsamkas besvär eller kostnader för dessa åtgärder, därest köparen får rätt till fri rättegång.

Det synes oss därför vara en framkomlig väg att underlätta köp av tillskottsjord att det rättsliga förfarandet, när den säljande fastigheten är in-tecknad, genom överenskommelser av parterna kunde hänskjutas till lantmätare och till förrättningsmän, som ha motsvarande funktioner vid ensittarförrättningar. Genom dessas försorg verkställdes så avstyckning, området frigjordes från in-teckningar, och köpeskillingen fördelades på in-teckningshavarna under sådana former att parterna sluppe vidkännas de f. n. med en sådan förrättning förenade betydande besvär och kostnader. Då förrättningens verkställande skulle vara beroende på att såväl säljaren som den tilltänkte köparen gemensamt gjorde framställning därom, torde det inte finnas anledning befara några skadliga verkningar av ett bifall till motionen, och då detta helt säkert i många fall skulle medverka till att underlätta möjligheterna för ägarna till de ofullständiga jordbruken att utöka sina jordbruk föreslå vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att Kungl. Maj:t skyndsamt ville för riksdagen fram-lägga förslag till de lagändringar, som äro erforderliga för att motionens syfte skall kunna förverkligas.

Stockholm den 19 januari 1944.

Hj. R. Nilson
i Spånstad.

Ivar Johansson
i Spånstad.

Per Persson,
Norrby.

K. E. Hansson,
Skediga.